

20100440827

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Врз основа на член 29, став 9 од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08 и 83/09), министерот за животна средина и просторно планирање донесе

ПРАВИЛНИК ЗА КРИТЕРИУМИТЕ КОИШТО ТРЕБА ДА СЕ ИСПОЛНАТ ЗА ДОБИВАЊЕ НА ЕКОЛОШКА ОЗНАКА ЗА ТЕКСТИЛНИ ПРОИЗВОДИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат критериумите коишто треба да се исполнат за добивање на еколошка ознака за текстилни производи, како и начинот и постапката за нивното утврдување.

Член 2

Одредени изрази употребени во овој правилник го имаат следното значење:

„Текстилни производи“ е група на производи која ги опфаќа следните одделни групи и тоа:

(а) Текстил за облека и додатоци (на пример: џебно шамивче, шалчиња, торби, торби за пазарење, ранци, каиши и сл.), кои сочинува најмалку 90% од тежината на текстилот;

(б) Текстил што се употребува во затворени простории кој сочинува најмалку 90% од текстилната ткаенина. Теписи и килими се вклучени. Сидните тапети и теписони се исклучени.

(в) Конец, предиво и ткаенина (вклучувајќи ги и долготрајните непроткаени) наменети за употреба во текстил за облека и додатоци, или за текстил што се употребува во затворени простории.

“Барател“ е правно или физичко лице кое поднело барање до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина за добивање на еколошка ознака за текстилни производи.

Член 3

Критериумите коишто треба да ги исполнува текстилниот производ, се поделени во 3 (три) категории и истите се дадени во Прилогот, кој е составен дел на овој правилник.

Член 4

Одредбите на овој правилник имаат за цел да се обезбеди, намалување на загадувањето со вода поврзано со клучните процеси на текстилното производство, вклучувајќи ги и производството на ткаенини, предење, ткаење, плетење, белење, боење и завршната фаза.

Критериумите се одредени на начин со кој се промовира означувањето на текстилните производи кои имаат мало влијание врз животната средина, кои придонесуваат кон намалување или превенција на ризиците по здравјето на луѓето поврзани со употреба на опасните супстанции.

Член 5

Секој критериум содржи специфични барања за проценка и верификација.

За одредени случаи, покрај методите на тестирање утврдени со критериумите од овој правилник, може да се употребат и други методи, доколку органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина (во понатамошниот

текст: надлежен орган) прифати дека тие се еквивалентни на предвидените за секој критериум.

Доколку за верификацијата не се потребни тестови, надлежниот орган треба да ја заснова одлуката на изјави и документација обезбедена од страна на барателот и/или од независни верификации.

Во определени случаи, кога е тоа потребно, надлежниот орган може да бара дополнителна документација и може да изврши независна верификација.

Надлежниот орган ги зема во предвид признатите системи за управување со животната средина како што се EMAS или ISO 14001 при оценувањето на барањето и исполнувањето на критериумите.

Член 6

Барателот кој ги исполнува критериумите за добивање на еколошка ознака за текстилни производи на пакувањата на текстилните производи може да стави еколошка ознака, каде во текстуалниот дел на ознаката го става текстот: ТЕКСТИЛ.

Член 7

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-2699/9
25 март 2010 година
Скопје

Министер за животна средина
и просторно планирање,
д-р **Неџати Јакупи**, с.р.

ПРИЛОГ

КРИТЕРИУМИ ЗА ЕКОЛОШКА ОЗНАКА ЗА ТЕКСТИЛНИ ПРОИЗВОДИ

Критериумите коишто треба да ги исполнува текстилниот производ се поделени во три групи и тоа:

- 1) Критериуми за предива,
- 2) Критериуми за процесирање (производство) и употреба на хемикалии, и
- 3) Критериуми за употреба.

ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

За „Текстил за облека и додатоци“ и за „текстил што се употребува во затворени простории“: пердуви, мембрани и облоги не треба да бидат земени во предвид при пресметката на процентот на текстилни влакна.

Групата на текстилни производи не го вклучува текстилот кој е третиран со биоцидни производи, со исклучок на оние биоцидни производи што се вклучени во Анекс IA кон Директивата на Европскиот Парламент и на Советот 98/8/ЕЗ од 16 Февруари 1998 за пласирање на биоцидалните производи на пазарот каде што супстанцијата се додава директно на текстилот за добивање на дополнителни својства со цел заштита на здравјето на човекот (пр. биоцидни производи се додаваат на текстилни производи, облека и мрежи за да се одвратат комарци и болви, прашина или алергени) и каде што активната супстанца е дозволена за употреба согласно со Анекс V од Директивата на Европскиот

Парламент и на Советот 98/8/ЕЗ од 16 Февруари 1998 за пласирање на биоцидалните производи на пазарот..

Функционалната единица за ферификација и проценка на која треба да одговараат влезните и излезните параметри е 1 кг текстилни производи во нормални услови (65% Rh \pm 2% и 20 C \pm 2 C, овие нормални услови се пропишани во ISO 139 Текстил - стандарни правила за условување и тестирање

I. КРИТЕРИУМИ ЗА ПРЕДИВА

Критериумите за предива се сместени во делот за акрилати, памук и други ткаенини, еластин, лен, свилена волна, кератин, природна целулоза, полиамид, полиестер и полипропилен, и останати предива за кои не се пропишани посебни критериуми, а се дозволени, со исклучок на минерали, стакло, метал, јаглерод и останати неоргански предива.

Критериумот од овој дел за даден тип на материјал не треба да биде исполнет доколку тој материјал придонесува за помалку од 5 % од вкупната тежина на текстилниот материјал во производот. Истото важи и доколку материјалот е добиен со рециклирање, кој потекнува од остатоците од производството на текстил и облека или како отпад од потрошувачите (текстил или друг материјал). Во секој случај најмалку 85% од тежината на сите ткаенини во производот треба да бидат во согласност со постоечките критериуми, доколку ги има, или пак да се добиени со рециклирање.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди детални информации за составот на текстилниот производ.

1. Акрил

А) Сите акрилни состојки во суровиот материјал треба да бидат помалку од 1,5 mg/kg.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди извештај од спроведен тест во кој се користел следниов метод: екстракција со зовриена вода и квантификација со капиларно гасно - течна хроматографија.

Б) Емисиите на акрилонитрил во воздухот (за време на полимеризацијата и на растворот подготвен за предење) изразени како годишни вредности треба да бидат помалку од 1g/kg од предивото.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди детална документација и/или извештај од спроведен тест, како и изјава со кои ќе докаже дека е исполнет овој критериум.

2. Памук и други природни ткаенини од целулоза (вклучувајќи и капок)

Памукот и другите ткаенини од целулоза не смеат да содржат повеќе од 0.05 ppm од секоја од следниве супстанции: aldrin, captafol, chlordane, DDT, dieldrin, endrin, heptachlor, hexachlorobenzene, exachlorocyclohexane (total isomers), 2,4,5-T, chlordimeform, chlorobenzilate, dinoseb и неговите соли, monocrotophos, pentachlorophenol, toxaphene, methamidophos, methylparathion, parathion, phosphamidon.

Ова барање нема да се применува онаму, каде што повеќе од 50% од состојките на памукот се од органски памук, сертифициран од независна организација, којшто е произведен во согласност со производството и испитаните критериуми утврдени во Регулативата (ЕЕС) бр. 2092/91 24 Јуни 1991, за органско производство на земјоделски производи и индикации коишто се однесуваат на земјоделски производи и храна.

Ова барање нема да се применува доколку со документацијата се утврди идентитетот на земјоделците кои произвеле најмалку 75% од памукот употребен во финалниот производ, и заедно со изјавите од овие фармери се докажува дека супстанциите набројани

во претходниот став не биле употребени во полињата или растенијата од памук од кој што всушност се добил памукот, или во самиот памук.

Кога 100% од памукот е органски, и за тоа е сертифициран од независна организација дека истиот е произведен и инспектиран во согласност барањата од Регулативата (ЕЕС) бр. 2092/91, барателот може да го означи истиот памук како “органски производ“ и да ја стави таа ознака веднаш до еко - ознаката.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди една од следните работи: сертификат за памукот како органски производ, или документација со која се потврдува дека земјоделците во производството на памукот не ги употребиле супстанциите, или да обезбеди извештај од спроведен тест во кој се користеле следниве методи: како соодветни US EPA 8081 A (органо-хлорински пестициди, со ултразрачење или Сохлет (Sohlet), екстракција и неполарни раствори (изо-октан или хексан), 8151 A (хлорирани хербициди, со употреба на метанол), 8141 A (органофосфорни состојки) или 8270 C (полу-испарливи органски состојки).

3. Еластин

А) Состојки од органотин не смеат да се користат.

Проценка и верификација: Барателот треба да приложи изјава дека не ги користи тие состојки.

Б) Емисијата на ароматични диизоцијаниди во воздухот за време на полимеризацијата и ткаењето како и сушењето, изразени во годишни вредности треба да бидат помалку од 5 mg/kg од производството на материјалот.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди детална документација и/или извештај од спроведен тест како и изјава со кои ќе докаже дека го исполнува овој критериум.

4. Лен и останати влакна од стебла (вклучувајќи ги и конопот и јутата)

Ленени и други ткаенини добиени од стебла не треба да бидат добиени преку гниење т.е распаѓање во вода, освен доколку отпадната вода што се создала при гниењето се третира со цел присуството на COD (хемиска потрошувачка на кислород-ХПК) или ТОС (вкупен органски јаглерод - ВОЈ) да е намалено за 75% како индиски коноп и за 95% кај лентот и други влакна од стебла, (дрвено ткиво).

Проценка и верификација: Доколку водата од процесот на гниење се користи, барателот треба да обезбеди документација и/или извештај од спроведен тест во кој се користел методот: ISO 6060 (COD).

5. Свилена волна и останати кератински ткаенини (вклучувајќи волна од овца, камила, алпака и коза)

А) Збирниот вкупен состав на следниве состојки не треба да изнесува повеќе од 0,05 ppm: γ -hexachlorocyclohexane (lindane), α -hexachlorocyclohexane, β -hexachlorocyclohexane, δ -hexachlorocyclohexane, aldrin, dieldrin, endrin, p,p'-DDT, p,p'-DDD.

Б) Збирниот вкупен состав на следниве состојки не треба да изнесува повеќе од 2 ppm: diazinon, propretamphos, chlorfenvinphos, dichlorfenthion, chlorpyrifos, fenchlorphos.

В) Вкупниот износ на следниве супстанции не треба да изнесува повеќе од 0,5 ppm: supermethrin, deltamethrin, fenvalerate, cyhalothrin, flumethrin.

Г) Вкупниот износ на следниве супстанции не треба да изнесува повеќе од 2 ppm: diflubenzuron, triflumuron.

Овие барања (набројани во А) Б), В) и Г)) нема да се применуваат доколку со документација се докаже и утврди идентитетот на земјоделците кои произвеле најмалку 75% од волната или кератинските ткаенини, заедно со изјава на тие земјоделци дека

супстанциите набројани погоре во оваа точка не биле употребени на полињата или животните од кои произлегол материјалот за предивото.

Проценка и верификација за А) Б), В) и Г): Барателот треба да обезбеди документација и/или извештај од спроведен тест во кој се користеле следниве методи: IWTO Draft Test Method 59.

Д) Заради прочистување на отпадните води кои се испуштаат во канализационите системи, присуството на COD во отпадните води испуштени во канализационите системи нема да ја надмине количината од 60 g/kg свилена волна и отпадните води ќе бидат третирали надвор од местото на создавање, со цел да се постигне намалување на содржината на COD за уште дополнителни 75% изразени како средна вредност.

Заради прочистување и третирање на отпадните води кои се третираат на местото на создавање и се испуштаат во површински води, содржината на COD во отпадната вода испуштена во површинските води нема да ја надмине количината од 5 g/kg свилена волна. Нивото на pH на отпадните води кои се испуштаат во површински води ќе биде помеѓу 6 и 9 (освен доколку нивото на pH на реципиентот го надминува ова ниво), и температурата ќе биде помала од 40 °C (освен доколку температурата на реципиентот ја надминува оваа вредност).

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди документација и/или извештај од спроведен тест во кој се користел следниот метод: ISO 6060.

6. Вештачко предиво од целулоза (вклучувајќи и вискоза, лиосел, ацетат, триацетат, бакар)

А) Нивото на АОХ во предивата не треба да изнесува повеќе од 250 ppm.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди извештај за спроведен тест во кој се користеле следниве методи: ISO 11480.97 (контролирана запаливост и микрокулометрија)

Б) За вискозни ткаенини, емисијата на сулфур во воздухот и содржината на сулфурните состојки која настанува во текот на производството на предивата, изразени во годишни вредности не смеат да достигнуваат 120 g/kg, од производството на конецот (предивото) и 30 g/kg од предивото. Кога двата вида се произведуваат заедно, вкупните емисии не смеат да ги достигнат вкупните пропишани тежини.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди детална документација и/или извештај од спроведен тест, како и изјава со кои ќе докажат дека го исполнуваат овој критериум.

В) За вискозни ткаенини емисиите на цинк во водата, од производството, пресметани на годишно ниво не смеат да надминуваат вредност од 0,3 g/kg.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди детална документација и/или извештај од спроведен тест, како и изјава со кои ќе докажат дека го исполнуваат овој критериум.

Г) За ткаенини од бакар, бакарните состојки во отпадната вода, изразени на годишно ниво не смеат да достигнуваат 0,1 ppm

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди детална документација и/или извештај од спроведен тест, како и изјава со кои ќе докажат дека го исполнуваат овој критериум.

7. Полиамид

Емисиите на N20 во воздухот за време на мономерното производство, изразени во годишни вредности не смеат да достигнуваат 10 g/kg од произведеното предиво од полиамид 6 и 50 g/kg од произведениот полиамид 6,6.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди детална документација и/или извештај од спроведен тест, како и изјава со кои ќе докажат дека го исполнуваат овој критериум.

8. Полиестер

А) Износот на антимион во предивата од полиестер не треба да достигнува 260 ppm. Онаму каде што не е употребен антимион, барателот може да напише „без антимион“ (или некој соодветен текст) веднаш до еко - ознаката.

Проценка и верификација: Барателот треба да приложи изјава дека не користи антимион, или извештај од спроведен тест во кој се користела следната метода: директна детерминација со спектрометрија со атомска апсорбција. Тестот треба да биде изведен на сурово предиво, кое што не подлежело на никаков претходен процес во кој се употребувала вода.

Б) Емисиите на VOCs за време на полимеризацијата на полиестерот, изразени на годишно ниво не смеат да достигнуваат 1.2 g/kg од произведената полиестерска смола.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди детална документација и/или извештај од спроведен тест, како и изјава со кои ќе докажат дека го исполнуваат овој критериум.

9. Полипропилен

Пигменти (бои) во кои се содржи олово не смеат да се употребуваат.

Проценка и верификација: Барателот треба да приложи изјава дека не употребува олово во пигментите (боите) со која ќе докаже дека го исполнува овој критериум.

II. КРИТЕРИУМИ ЗА ПРОЦЕСИРАЊЕ (ПРОИЗВОДСТВО) И УПОТРЕБА НА ХЕМИКАЛИИ)

Критериумите во овој дел се однесуваат, на соодветните етапи на производството на производот, вклучувајќи го и производството на ткаенините. Но и покрај тоа, сепак може да се прифати дека рециклираните ткаенини може да содржат некои бои или други супстанции исклучени со овие критериуми, но само доколку тие биле вметнати во претходниот животен циклус на предивото.

10. Помошни и завршни агенси за ткаенини и конци

А) Најмалку 95% (во сува состојба) од состојките кои во било кој обем на подготовка се нанесени на конците треба да бидат биоразградливи или да можат да се отстрануваат при третманот на отпадните води, или пак да можат да се рециклираат.

Проценка и верификација: Супстанциите се сметаат како доволно биоразградливи или елиминирачки:

- Доколку кога се тестирани со една од методите: OECD 301 A , OECD 301 E, ISO 7827, OECD 302 A, ISO 9887, OECD 302 B или ISO 9888, покажуваат процент на разградливост од најмалку 70% во 28 дена;

- Или кога се тестирани со една од овие методи: OECD 301 B, ISO 9439, OECD 301 C, OECD 302 C, OECD 301 D, ISO 10707, OECD 301 F, ISO 9408, ISO 10708 или ISO 14593, покажуваат процент на разградливост од најмалку 60% во 28 дена;

- Или кога се тестирани со една од овие методи: OECD 303 или ISO 11733, покажуваат процент на разградливост од најмалку 80 % во 28 дена;

- Или за супстанции за кои овие методи неможат да се користат, потребно е да се презентира докази за еднакво ниво на биоразградливост и отстранување.

Барателот треба да обезбеди соодветна документација, извадоци од податоците за безбедност, извештај од спроведен тест и/или изјави, наведувајќи ги ознаките на

користените тест методи набројани погоре и резултатите од нив, со кои ќе докаже дека го исполнува овој критериум.

Б) Адитивите во растворите за предење, адитивите за ткаење и подготвителните агенсии за примарното ткаење (вклучувајќи ги и маслата за подмачкување, лубриканти и растворите за глазирање на предењето), најмалку 90% (од сувата тежина) од составните елементи треба да бидат доволно биоразградливи и да можат да се отстрануваат во станицата за третман на отпадните води при третманот на отпадните води.

Овие барања не се применуваат на подготвителните агенсии за секундарното ткаење (лубриканти за ткаење, агенсии за подобрување), масла за завиткување, извиткување и масла завиткање, восоци, масла за плетење, силиконски масла и неоргански супстанции.

Проценка и верификација: Супстанциите треба да бидат доволно биоразградливи односно да можат да се отстрануваат како што е дефинирано погоре во делот А). Барателот треба да обезбеди соодветна документација, извадоци од податоците за безбедност, извештај од спроведен тест и/или изјава, наведувајќи ги користените тест методи и резултатите од нив за сите употребени адитиви или подготвителни агенсии, со кои ќе докаже дека го исполнува овој критериум,

В) Составот на полициклични ароматични хидрокарбонати (РАН) во делот на минералното масло содржан во производот треба да биде помалку од 1,0 % од тежината.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди соодветна документација, извадоци од податоците за безбедност, информации за производот или декларации, вклучувајќи ознаки за полицикличните ароматични хидрокарбонати, или ознаки дека не употребува производи што содржат минерални масла, со кои ќе докаже дека го исполнува овој критериум.

11. Биоцидни или биостатски продукти

А) Хлорфенолите (нивните соли и естери) РСВ (полихлорирани бифенили), и состојки од органотин не смеат да бидат користени за време на транспорт или складирање на продуктите или полупроизведените продукти.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не ги употребува овие супстанции или состојки за изработка на конечот или за предивото и финалното производство. Доколку изјавата биде предмет на верификација, тоа ќе се направи со употреба на следниве тест методи и гранични вредности: соодветна екстракција, дериватизација со ацетен анхидрид, проверка со капиларно гасно-течна хроматографија со детекција на електрони и гранична вредност од 0,05 ppm.

Б) Биоцидните и биостатските продукти не треба да бидат нанесени на продукти и да бидат активни за време на употребната фаза..

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не ги употребува овие состојки.

12. Отстранување или депигментација

Солите на тешките метали (освен железото) или формалдехидот не треба да се користат за време на отстранувањето или депигментацијата.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не ги користи овие состојки.

13. Надградување

Состојки од цериум не треба да бидат користени во надградувањето на влакното или предивото.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не ги употребува овие состојки.

14. Помошни/Додатни хемикалии

Следните супстанции не треба да се употребуваат и нема да бидат содржани во препарат или друга хемиска формулација: Alkylphenoethoxylates (APEOs), ленарни alkylbenzene sulfonates (LAS), bis (hydrogenated tallow alkyl) dimethyl ammonium chloride (DTDMAC), distearyl dimethyl ammonium chloride (DSDMAC), di (hardened tallow) dimethyl ammonium chloride (DHTDMAC), ethylene diamine tetra acetate (EDTA), and diethylene triamine penta acetate (DTPA).

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не ги употребува наведените супстанции.

15. Детергенти, текстилни омекнувачи и комплексни адитиви

Во секој мокар процес, најмалку 95% од тежината на детергентите, најмалку 95% од тежината на омекнувачите и најмалку 95% од адитивите користени, треба да бидат доволно разградливи или да можат да се отстрануваат при третманот на отпадните води.

Проценка и верификација: Супстанциите треба да бидат доволно биоразградливи односно да можат да се отстрануваат како што е дефинирано во точка 10 од критериумот за помошни и завршни агенси за ткаенини и конци. Барателот треба да обезбеди соодветна документација, извадоци од податоците за безбедност, тест извештаи и/или изјави, наведувајќи ги употребените тест методи и резултатите од нив, и треба да покаже дека го исполнува критериумот за сите употребени детергенти, омекнувачи и комплексни агенси.

16. Агенси за белење

Воглавно емисиите на АОХ во отпадното белилото треба да бидат помалку од 40 mg Cl/kg. Во следниве случаи, нивото треба да биде помало од 100 mg Cl/kg:

- ленени и останати ткаенини од стебло (дрвено ткиво) и
- памук кој има степен на полимеризација под 1800, и кој што е наменет за бели готови производи.

Овие барања не се однесуваат на производство на ткаенини од синтетичка целулоза.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не користи хлорирани агенси за белење или да обезбеди извештај од спроведен тест при кој се користел следнава метода: ISO 9562 или prEN 1485.

17. Додатоци во боите

Нивото на јонските примеси во боите кои се употребени не треба да ги надминуваат следните вредности: За сребро 100 ppm, арсен 50 ppm, бариум 100 ppm, кадмиум 20 ppm, кобалт 500 ppm, хром 100 ppm, бакар 250 ppm, железо 2500 ppm, жива 4 ppm, манган 1000 ppm, никел 200 ppm, олово 100 ppm, селен 20 ppm, антимон 50 ppm, калај 250 ppm, цинк 1500 ppm.

Секој метал кој што е основен за молекулот на бојата, не треба да биде земен во предвид кога се проценува соодветноста на критериумот со овие вредности, затоа што критериумот се однесува само за примесите.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека го исполнува критериумот.

18. Додатоци во пигментите

Нивото на примеси во пигментите коишто се користат не треба да ги надминуваат следниве вредности: астатин 50 ppm, бариум 100 ppm, кадмиум 50 ppm, хром 100 ppm, жива 25 ppm, олово 100 ppm, селен 100 ppm, антимон 250 ppm, цинк 1000 ppm.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека го исполнува критериумот.

19. Боење со хром

Боење со хром не е дозволено.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не го употребува хромот.

20. Бои од метални соединенија

Боите од метални соединенија кои се базирани на бакар, хром или никел, се користат:

А) Во случај кога се работи за боење на целулоза, каде боите од метални соединенија се дел од составот на употребената боја помалку од 20%, треба да бидат испуштени во отпадните води кои се прочистуваат (без разлика дали отпадните води се прочистуваат на местото на создавање или надвор во посебна станица за третман на отпадни води).

Во сите останати процеси на боење, кога боите од металните соединенија се дел од составот на употребената боја, помалку од 7%, треба да бидат испуштени во отпадните води кои се прочистуваат (без разлика дали отпадните води се прочистуваат на местото на создавање или надвор во посебна станица за третман на отпадни води).

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не ги употребува или соодветна документација или извешати за спроведен тест при кој се користеле следниве методи: ISO 8288 за бакар и никел, ISO 9174 или prEN 1233 за хром.

Б) Емисиите во водата после третманот-прочистувањето не треба да ги надминуваат следните вредности: бакар 75mg/kg (предиво, конец или текстил), хром 50mg/kg и никел 75mg/kg.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не ги употребува или соодветна документација или извешати за спроведен тест при кој се користеле следниве методи: ISO 8288 за бакар и никел, ISO 9174 или prEN 1233 за хром.

21. Азо бои

Не смеат да се користат азо бои, кои што можат да се сврзат со некој од следниве ароматични амини:

4-aminodiphenyl	(92-67-1)
Benzidine	(92-87-5)
4-chloro-o-toluidine	(95-69-2)
2-naphthylamine	(91-59-8)
o-amino-azotoluene	(97-56-3)
2-amino-4-nitrotoluene	(99-55-8)
p-chloroaniline	(106-47-8)
2,4-diaminoanisole	(615-05-4)
4,4'-diaminodiphenylmethane	(101-77-9)
3,3'-dichlorobenzidine	(91-94-1)
3,3'-dimethoxybenzidine	(119-90-4)
3,3'-dimethylbenzidine	(119-93-7)
3,3'-dimethyl-4,4'-diaminodiphenylmethane	(838-88-0)
p-cresidine	(120-71-8)
4,4'-methylene-bis-(2-chloroaniline)	(101-14-4)
4,4'-oxydianiline	(101-80-4)
4,4'-thiodianiline	(139-65-1)
o-toluidine	(95-53-4)
2,4-diaminotoluene	(95-80-7)
2,4,5-trimethylaniline	(137-17-7)
4-aminoazobenzene	(60-09-3)
o-anisidine	(90-04-0)

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не користи ниту една од овие бои. Доколку изјавата биде предмет на верификација, тоа ќе се направи со употреба на следниве тест методи и гранични вредности: германска метода Б- 82.02, или француска метода XII - Г 08- 014 и гранична вредност 30 ppm. (Забелешка: Треба особено да се внимава на да не дојде до погрешно толкување кога е присутен 4-aminoazobenzene, поради што за верификацијата се препорачува да се спроведе тест).

22. Бои кои се канцерогени, мутагени и токсични за репродукција

А) Следниве бои не смеат да се употребуваат:

- C.I. Basic Red 9 (Основна црвена)
- C.I. Disperse Blue 1 (Дисперзирана плава)
- C.I. Acid Red 26 (Ацидна црвена)
- C.I. Basic Violet 14 (Основна виолетова)
- C.I. Disperse Orange 11 (Дисперзирана портокалова)
- C. I. Direct Black 38 (Чисто црна)
- C. I. Direct Blue 6 (Чисто плава)
- C. I. Direct Red 28 (Чисто црвена)
- C. I. Disperse Yellow 3 (Дисперзирана жолта)

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не употребува вакви бои.

Б) Не е дозволена употреба на супстанции од бои или препарати од бои, кои содржат повеќе од 0,1% во својата тежина супстанции кои се прогласени или можат да бидат прогласени, на денот на поднесувањето на барањето, дека ги предизвикуваат некои од следниве болести (или нивни комбинации):

R 40 (лимитирана евиденција за карциногени ефекти) R

45 (може да предизвика рак)

R 46 (може да предизвика наследни генетски оштетувања)

R 49 (може да предизвика рак со вдишување)

R 60 (може да го намали фертилитетот)

R 61 (може да влијае штетно на неродените деца)

R 62 (можен ризик за намалување на фертилитетот)

R 63 (можен ризик од штетно влијание на неродени деца)

R 68 (можен ризик од ирверзибилни ефекти),

Согласно законодавството за класификација, пакување и етикетирање на опасни супстанции.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не ги употребува ваквите бои.

23. Потенцијално сензитивни бои

Следниве бои не треба да се користат доколку брзината на продирање (кисели и алкални), на обоените ткаенини, конци и текстил е најмалку 4:

C.I. Disperse Blue 3	C.I. 61 505
C.I. Disperse Blue 7	C.I. 62 500
C.I. Disperse Blue 26	C.I. 63 305
C.I. Disperse Blue 35	
C.I. Disperse Blue 102	
C.I. Disperse Blue 106	
C.I. Disperse Blue 124	
C.I. Disperse Orange 1	C.I. 11 080

C.I. Disperse Orange 3	C.I. 11 005
C.I. Disperse Orange 37	
C.I. Disperse Orange 76	
(претходно означена како Orange 37 (Портокалова 37))	
C.I. Disperse Red 1	C.I. 11 110
C.I. Disperse Red 11	C.I. 62 015
C.I. Disperse Red 17	C.I. 11 210
C.I. Disperse Yellow 1	C.I. 10 345
C.I. Disperse Yellow 9	C.I. 10 375
C.I. Disperse Yellow 39	
C.I. Disperse Yellow 49	

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не ги употребува овие бои или да обезбеди извештај за спроведен тест при кој се користеле следниве методи за брзо бојадисување: ISO 105 - E 04 (кисели и алкални, споредени со мултипредида и ткаенини).

24. Халогенирани носачи на полиестер

Халогенирани носачи не смеат да се користат.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не ги употребува овие халогенирани носачи.

25. Печатење

А) Пастите за печатење што се користат не треба да содржат повеќе од 5 % испарливи органски состојки (VOCs: било која органска состојка која на 293,15 К има парен притисок од 0,01 kPa и повеќе, или имаат споредено иста испарливост под определените услови на употреба).

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека печатењето било направено согласно критериумот, или да обезбеди соодветна документација која покажува дека го исполнува критериумот пропратена со изјава дека дека го исполнува критериумот.

Б) Печатење со пластисол не е дозволено.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека печатењето било направено согласно критериумот, или да обезбеди соодветна документација која покажува дека го исполнува критериумот пропратена со изјава дека го исполнува критериумот.

26. Формалдехид (Formaldehyde)

Износот на слободен или делумно хидролизиран формалдехид во финалното предиво не треба да достигнува 30 ppm, за продукти што при употребата се наменети за во директен контакт со кожата, и 300 ppm, за сите останати продукти.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека во предивата формалдехидот не бил употребен, или пак да обезбеди извештај од спроведен тест во кој се користела следнава метода: EN ISO 14 184- 1.

27. Испуштање на отпадни води од мокрите процеси

А) Отпадните води од местото каде се одвиваат мокрите процеси (освен местата каде се прочистува свилената волна и гние ленот) треба, кога се испуштаат во површинските води по третманот-прочистувањето, да имаат содржина COD од најмалку 25 г/кг изразена како годишен просек.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди детална документација или тест извештаи користејќи го ISO 6060 со што ќе покаже дека го исполнува критериумот, заедно со изјава дека го исполнува истиот.

Б) Доколку отпадните води се третираат на местото на создавање и се испуштаат директно во површински води, треба да има рН помеѓу 6 и 9 (освена ако водата во која се испушта ја надминува оваа граница) и температурата треба да биде пониска од 40 С (освен ако температурата на водата во која се испушта е над оваа вредност).

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди документација и тест извештај со кои се потврдува дека го исполнува критериумот пропратена со изјава дека го исполнува критериумот.

28. Спречувачи на оган

Не е дозволена употреба на супстанции и препарати за спречување на оган кои содржат повеќе од 0,1% тежински супстанции и препарати, кои се прогласени или можат да бидат прогласени, на денот на поднесувањето на барањето, дека ги предизвикуваат некои од следниве болести (или нивни комбинации):

- R 40 (ограничена евиденција од карциногени ефекти) R
- 45 (може да предизвика рак)
- R 46 (може да предизвика наследни генетски оштетувања) R
- 49 (може да предизвика рак со вдишување)
- R 50 (многу е токсично за водните организми)
- R 51 (токсично за водните организми)
- R 52 (шетен за водните организми)
- R 52 (може да предизвика долгорочни негативни последици на водната животната средина)
- R 60 (може да ја намали плодноста кај жените)
- R 61 (може да биде штетен за неродените деца)
- R 62 (можен ризик за намалена плодност)
- R 63 (можен ризик да наштети на неродените деца) R
- 68 (можен ризик за иреверзибилни ефекти),
како што е пропишано во Директива 67/548/ЕЕС, вклучувајќи ги и нејзините понатамошни измени.

Ова барање не се однесува на спречувачите на оган кои во процесот на апликацијата ја менуваат својата хемиска природа и не се повеќе подложни на класификација под било која од R - фразите набројани погоре и каде помалку од 1% од спречувачите на оган на обработениот конец или предивото останува во таа форма пред поднесувањето на барањето.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди една од следните работи: изјава дека не користел спречувачи на огин, или да ги означат кои спречувачи на огин ги користел, како и да обезбеди документација (како на пример листови со информации за безбедноста) и/или изјава дека тие спречувачи на огин се во согласност со овој критериум.

29. Спречувачи за собирање на предивата

Халогенирани супстанции или препарати за спречување на собирањето можат да бидат употребувани само во волнени парчиња.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не ги користи истите (освен ако ги користи во волнени парчиња).

30. Глазирање

Не е дозволена употреба на супстанции за глазирање или препарати за глазирање кои содржат повеќе од 0,1 % од тежината на супстанциите кои се прогласени или можат да

бидат прогласени, на денот на поднесувањето на барањето, дека ги предизвикуваат некои од следниве болести (или нивни комбинации):

- R 40 (ограничена евиденција од карциногени ефекти) R
- 45 (може да предизвика рак)
- R 46 (може да предизвика наследни генетски оштетувања) R
- 49 (може да предизвика рак со вдишување)
- R 50 (многу е токсично за водните организми)
- R 51 (токсично за водните организми)
- R 52 (шетен за водните организми)
- R 52 (може да предизвика долгорочни негативни последици на водната животната средина)
- R 60 (може да ја намали плодноста)
- R 61 (може да биде штетен за неродените деца)
- R 62 (можен ризик за намалена плодност)
- R 63 (можен ризик да наштети на неродените деца) R
- 68 (можен ризик за иреверзибилни ефекти),
како што е пропишано во Директива 67/548/ЕЕС вклучувајќи ги и нејзините понатамошни измени.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не користел глазури, или да значи кои глазури ги користел, како и да обезбеди документација (како на пример листови со информации за безбедноста) и/или изјава дека тие глазури се во согласност со овој критериум.

31. Пополнувачи - полнења

А) Материјалите за пополнување кои содржат текстилни ткаенини треба да се во согласност со критериумите за предиво од 1-9 каде што соодветствуваат.

Б) Материјалите за пополнување треба да се во согласност со критериумот бр. 11 „Биоцидни и биостатски продукти“, и критериумот бр. 26 за формалдехид.

В) Детергенти и останати хемикалии што се користат за миење на пополнувачите (влакна, перја, природни и синтетички ткаенини), треба да се во согласност со критериумот бр. 14 „Помошни хемикалии“ и критериумот бр. 15 „Детергенти, омекнувачи за текстил и комплексни агенси“

Проценка и верификација: Како што е пропишано во секој од соодветните критериуми.

32. Омотување, пластифицирање и ставање прегради

А) Продуктите направени од полиретан треба да се во согласност со критериумот бр. 3 точка А), кој се однесува на органскиот калај, и критериумот од бр. 3 точка Б) кој се однесува на емисиите на ароматични диизоцијаниди (aromatic diisocyanates) во воздухот.

Проценка и верификација: Како што е пропишано во соодветниот критериум.

Б) Продуктите направени од полиестер треба да се во согласност со критериумот бр. 8 точка А), кој се однесува на износот на антимон, и критериумот бр. 8 точка Б) кој се однесува на емисиите на VOCs за време на полимеризацијата.

Проценка и верификација: Како што е пропишано во соодветниот критериум.

В) Материјалите што се употребуваат за омотување, пластифицирање и ставање прегради не смеат да бидат произведувани со користење на средства за пластифицирање или растворувачи, кои се прогласени или можат да бидат прогласени, на денот на поднесувањето на барањето, дека ги предизвикуваат некои од следниве болести (или нивни комбинации):

- R40 (ограничена евиденција од карциногени ефекти) R
- 45 (може да предизвика рак)

R 46 (може да предизвика наследни генетски оштетувања) R

49 (може да предизвика рак со вдишување)

R 50 (многу е токсично за водните организми)

R 51 (токсично за водните организми)

R 52 (штетен за водните организми)

R 52 (може да предизвика долгорочни негативни последици на водната животната средина)

R 60 (може да ја намали плодноста)

R 61 (може да биде штетен за неродените деца)

R 62 (можен ризик за намалена плодност)

R 63 (можен ризик да наштети на неродените деца) R

68 (можен ризик за иреверзибилни ефекти),

како што е пропишано во Директива 67/548/ЕЕС вклучувајќи ги и нејзините понатамошни измени.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди изјава дека не употребува вакви средства за пластифицирање и растворувачи.

33. Употреба на електрична енергија и вода

Од барателот се бара доброволно да обезбеди детални информации за употребата на вода и електрична енергија во текот на производниот процес на ткаењето, плетењето, сушењето и мокрите процеси.

Проценка и верификација: Барателот треба доброволно да обезбеди изјава за гореспоменатите информации.

III. КРИТЕРИУМИ ЗА УПОТРЕБА

Следниве критериуми се однесуваат за обоениот конец, за готовото предиво, или готовите производи со соодветно спроведени тестови.

34. Промени во големината за време на перење и сушење

Информации за промените на големината (%) треба да бидат напишани на етикетата за одржување и на пакувањето и/или на друг дел каде се истакнати информации за производот доколку промените во големината достигнуваат:

- 2 % (собирање и ширење) за завеси и текстил за мебел кои можат да се перат или да се менуваат;

- 6 % (собирање и ширење) за други волнени производи;

- 8 % (издолжување и проширување) за плетени производи;

- 8 % (издолжување и проширување) за пешкири од фротир.

Овој критериум не се однесува на:

- конец и предиво;

- производи означени со „Суво чистење само“ или слично на тоа (производи за кои е пракса да бидат означени со таква ознака);

- текстил за мебел кој не се вади и пере.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди извештај за спроведен тест при кој се користел следниов метод: ISO 50 77 прилагоден на следниов начин: 3 перења на иста температура означена на производот, со машинско сушење после секој круг перење, освен ако други процедури на сушење не се означени на производот, на сите температури означени како на производот, и тежина на перењето од 2-4 kg во зависност од симболот за перење. Доколку се надминат било кој од погоре наведените промени во големината, копија од етикетата за одржување и од пакувањето, и/или од другиот дел каде се истакнати информации за производот ќе бидат обезбедени.

35. Отпорност на бојата при перење

Отпорноста на бојата при перењето треба да биде најмалку на ниво од 3 до 4 за промена на боја и најмалку на ниво од 3 до 4 при отстранување на дамки.

Овој критериум не се однесува на производи означени „Суво чистење само“ или слично на тоа (производи за кои е пракса да бидат означени со таква ознака), на бели производи, на производи што не се ни обоени ни печатени, и на ткаенини за мебел кој што не се перат.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди извештај за спроведен тест при кој се користел следниов метод: ISO 105 C06 (самостојно перење, на температура кој е означена на производот со перборнен прашок).

36. Отпорност на разлевање на бојата при потење (кисела, алкална)

Отпорноста на разлевање бојата при потење, треба да биде најмалку на ниво од 3 до 4 (за промена на бојата и при отстранување на дамки). Нивото 3 е дозволено кога ткаенините се темно обоени (стандардна нијанса >1/1), и се направени од регенерирана волна или имаат од 20 % свила.

Критериумот не се однесува на бели производи, производи кои не се обоени ни печатени, за ткаенини за мебел, завеси или друг текстил наменет за внатрешна декорација.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди извештај за спроведен тест при кој се користел следниов метод: ISO 105 E 04.

37. Отпорност на бојата при мокро триење

Отпорноста на бојата при мокро триење треба да биде најмалку ниво 2 до 3. Нивото 2 е дозволено за платно со индиго бојење.

Овој критериум не се однесува на бели производи и производи што не се ни обоени ни печатени.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди извештај за спроведен тест при кој се користел следниов метод: ISO 105 X 12.

38. Отпорност на бојата при суво триење

Отпорноста на бојата при суво триење треба да биде на најмалку ниво 4. Нивото од 3 до 4 е дозволено за платно со индиго бојење.

Овој критериум не се однесува на бели производи, на оние кои не се обени или печатени, на завеси или друг текстил наменет за внатрешна декорација.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди извештај за спроведен тест при кој се користел следниов метод: ISO 105 x 12.

39. Отпорност на бојата од светлина

За текстил наменет за мебел, завеси и драпери, отпорноста на бојата од светлина треба да биде најмалку на ниво 5. За сите останати производи отпорноста на бојата треба да биде најмалку ниво 4.

Нивото 4 е дозволено кога предивото е наменето за мебел, завеси или драпери и кога се обоени со светла боја и се направени од повеќе од 20% волна или други кератински ткаенини, или повеќе од 20% свила или повеќе од 20% лен или други ткаенини добиени од дрво.

Овие барања не се однесуваат на штофови наменети за душеци и заштита за душеци или долна облека.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди извештај за спроведен тест при кој се користел следниов метод: ISO 105 B 02.

40. Информации кои треба да стојат на еко - ознаката

Еко-ознаката треба да го содржи следниов текст:

- редуцирано загадување на водата;
- ограничена употреба на штетни супстанции;
- целиот животен циклус на производството е опфатен.

Проценка и верификација: Барателот треба да обезбеди примерок од пакувањето на производот на кое стои ознаката, заедно со изјава дека го исполнува овој критериум.